

NADA KRNJAIĆ CEKIĆ

**TAJ
BALKAN**

AKADEMSKA MISAO,
Beograd, 2021.

NADA KRNJAIĆ CEKIĆ

TAJ BALKAN

Izdavač

Akadska misao, Beograd

Štampa

Planeta print, Beograd

Tiraž

1000 primeraka

ISBN 978-86-7466-880-1

SADRŽAJ

ZABORAVOM URAMLJENI ŽIVOTI.....	1
NAPLAVINE PROŠLOSTI.....	5
PRAVOSLAVNE IZBEGLICE, PREBEZI I POSVUDAŠI	11
UDARIO NEKRST NA KRSTA	14
GRENCERI.....	17
ZAVEJANI TRAGOVI.....	27
ZANJIHALA LJULJKA ŽIVOTA.....	29
SKELA NA SAVI - UČI U REKU ŽIVOTA	31
KAD SE RODIŠ SIROMA`, NI NARAMAK SLAME NEĆEŠ LAKO STEĆI, NEGO UZMI CIGLU, SVOJU ŠAKU ILI KAPU POD SVOJE UMORNO UZGLAVLJE	40
KAD SE ZLO USKOPIŠTI.....	50
RANORANILAC I DOCNOLEGAC	55
ŽIVOT PREKO PLOTA	59
NAJVEĆI JE GREH SKUDITI DEVOJKU	61
KO NE ČUVA MALO, NE ČUVA NI MNOGO	63
UTOM STIŽE ŽETVA.....	65
UŠORENO SELO.....	70
ONA JE SAMO ŽENA.....	73
MAJSTOROVA STANA	81
OD POVOJA DO POKROVA.....	84

A SADA IDI SVOJOJ KUĆI	88
RAZASULO SE JUTRO KROZ RAVNICU	91
SABLASNA KOSA SMRTI - VELIKI RAT	92
U BOJ, NA BAJONET	97
BOLNO GRČENJE NEBA	104
PARA SVAKA VRATA OTVARA	106
U ZAGRLJAJ RAVNICI	111
KAPIJE ŽIVOTA I SMRTI	115
RAZDRLJENA PRSA EVROPE	116
PRESTUPNA ZLA GODINA	120
RASPREĐENA TKANICA ŽIVOTA	122
KUMČE ZABORAVLJENOGA KUMA	125
RATNI ŠKART	127
OTROV RATA NE RASUŠI MLADA SRCA	129
OTKUCAJI OČAJA NA TAVANU	134
TUŽNI NEBESKI ZAPIS	136
SKLEPANA TROROGA DRŽAVA	143
GLAVICA USOLJENOG LUKA	157
ŠPEK I RAJČICE	159
NENAKLONJENA I PROIGRANA SUDBINA	161
NATKRILILA SE VATRENA KOVAČNICA STRAŠNOG USUDA	169
KAJANJE I OPROŠTAJ	177
PUSTOPASNI BOGOODSTUPNIK	179

U SLEPILU OSVETE	187
KUĆA I OKUĆNICA TAMOM ZATAMNELA, TRAVOM ZATRAVNELA, A ZLA SLUTNJA ŽIVOT PODLOKALA	190
KRVAVI POTOK.....	202
UGAŠEN NEBNI VID	211
DRAŽE JE IZLAZEĆE OD ZALAZEĆEG SUNCA.....	218
BOŽANSKE SARADNICE PRIRODE.....	222
NEDOSANJANO SVANUĆE	224
DA SAM JA MUŠKO, BOGO MOJI.....	228
DOBROTU JE LAKO NASAMARITI I ISKORISTITI.....	235
BOŽANSKA TAJNA - MATERINSTVO	238
NAPLAVINE NOVOGA VEKA	242
DOGORELO ŽIVOTNO KANDILO	244
CRNI POVRATAK KUĆI	249
ČUVAJ MI MOGA SIROTANA.....	260
OKRVAVLJENA 1934. GODINA	266
POD BEOGRADSKIM KROVOM	271
MEĐURATNA ZLOPATNJA I NEVOLJISANJE.....	276
OSVETA PORAŽENIH U VELIKOM RATU	282
POSLE USKRŠNJEG PAKLA	287
BANJIČKI LOGOR.....	290
KAD ZVEZDE DOGORE.....	295
OVDE JE NEKADA KORAČAO ŽIVOT	301

ZABORAVOM URAMLJENI ŽIVOTI

Najteže je, početi pisati i podizati spomenik od reči, pritom biti iskren, kada su realnost i fantazija stopljeni bez granica. To je skoro kao prelaz preko brzih voda života i smrti. Ovo je živa prozivka sa mrtve straže sećanja na one, koji nisu mogli da se smeste u život, pa proživeše svoj život kroz pukotine i netragom nestadoše kao munje nebesnice. Koliko godišnjih doba jedan život prebrodi kroz te pukotine? Prolećni meseci života ih ćilimare zlatastim i ljubičastim šeboj cvećem, a jesen ih prekriva trošnom ponjavom zaborava. Ako je sećanje duša postojanja, sećajmo se onda! Ovo naše kratkozemno vreme, često biva zalud potrošeno, surovo je nemarno i sklerotično, a telo trošno i nemoćno, sa prokleta poetskom dušom kao tegom oko vrata. Svako pod ovom nebeskom kapom ima nekoga na mrtvoj straži sa one strane postojanja, tamo u dalekom nedovidu i nedohvatnoj izmaglici. Ti naši umrli nisu daleko od naš. U njihovim prekopanim grobovima čami pokojna misao i vapaj za svetlošću nezaborava. Oni nam pomažu da dosegnemo duboko zakopane istine i tajne pod ključem, koji često ne otvara ni jednu bravu. Bili, pa nestali. Progutala ih neman zaborava. Ljudi rasparenih i raspolućenih sudbina, izmešteni su iz života i prepušteni utamničenoj prošlosti i ravnodušnom zatravljenom zaboravu. Oni u našem nespokoju i dalje žive i ne daju nam mira. To njihovo ranjeno postojanje i iščeznuće živi u nama kao neka nepojmljivo gorka opomena i kazna. Zašto nas progone i neprestanice opsedaju ti daleki i davno odživljeni, jedva skrpljeni, promašeni i istorijom progutani životi?

Teško je umreti sa tolikim talogom i teretom? Kako poneti sve te silne nanose i naplavine u grob? Spasenje je, nadneti se nad požutele vekove iz našeg strmenog i

okrvavljenog veka i promoliti slovo u život. Pozvani i nepozvani oni dolaze u našu javu, u naše nesanice i snove iz nedostupnog vremena i prostora koje ne pripada ovom našem sadašnjem. Počnemo tako da tragamo zatrtim tragovima po tajnama u želji da ih raščivijamo i razobličimo. Zar mi nismo njihov ovozemaljski eho? Nastanjeni u naše privremeno postojanje, oplemenjuju i ranjavaju naše postojanje, sve dok naš ima u našoj budnoj svakodnevicu, u plitkoj noćnoj polusanici i opominjućoj želji, da ih istrgnemo iz slepog vremenskog rukavca i korova zaborava. To njihovo zalud potrošeno i iscurelo vreme i neko naše novopridošlo, stoje kao okamenjena večnost ograđena nepomičnim nemim bregovima. Iznad nas svuda naokolo balkanski vetrovi u večitom dušmanskome mrazištu, grču i krik. Puna su srca u živom sećanju samovanja bogataških vekova koja netkriljuju bolnu prolaznost o ljudima u kojima samuju nezapisana sećanja prekopenih grobova u kosi, kojoj treba stotinu godina da istrune.

Lako je orlovima. Oni nadleću visoke stene i litice. Tamo u visovima oni i skončaju, dok vrapci u šumarcima i grmovitom žbunju nalaze svoj kraj. Eno tamo, jedan orao se izvio nebu pod oblake, a umorne i polugladne ptice spasonosno pobegoše ranije na svoj počinak. Kobac se lopovski spušta sa svoje visine, dograbi pile i munjevito se uzdigne u vis. Ovde je reč o bezimenom vrapčijem životu čoveka, potisnutom u truli nepomen. Kako bi bilo biti ptica i vinuti se slobodnom nebu pod skute? Kako preživeti život, kada je čovek razapet kao marioneta na žici svemoćnih sila, koje jednima dadoše moć, da podjarne druge?

Postojbina. O njoj neki mogu samo u beskraj da sanjaju. Praoci, ponajčešće neznani, daleki su i predaleki. Tvoji koreni! Odakle si? Sigurno, iz nekog dalekog vremenskog

mračišta. Tužno. Odasvud si, kao naplavina mutnog potoka, odande si, gde je inja vera istoga boga. Učini ti se, da je zaludno tumarati kroz neprozirne vekove, kad je sve iza tebe pravreme i prašina. Mnogima je njihov rodoslov nedokučiv. Najutešnije bi bilo priznati, da ne znaš svoje korene i da je nesigurno to sumorno traganje za svojim prapočecima. Pitam se, šta biste svi vi, da ste iz puste i mrkle nigdine, potkresani i neutemeljeni?

Zrno mladosti ostane očuvano, iako požutelo sve do starosti, kadro da proklija i nadvisi mrak i nadnese se svojim stasom nad sva vremena. Nepriznata starost neprestano lebdi i nadleće u sećanjima na zanosnu iščezlu lepotu mladosti. Uzalud. To su samo ranjivi izdisaje želja. Postoje tajne za kojima tragamo celoga života, tajne koje želimo raščivijati i razobličiti. Te duboko zakopane tajne često su pod ključem, koji ne otvara ni jednu bravu. Onda se zaputimo da tražimo tokom svoga života smisao proteklih bespuća i zbivanja u nepredvidljivom toku svetske istorije, a oni zatavljeni ravnodušjem i zaboravom. Zašto nas onda progone i ne daju nam mira?

Konjima pokrivaju oči kožnim oglavinama i amovima valjda zato, da se nečega ne poplaše, a čoveku nametnu oglave i ulare obesni osvajači, moćnici, istorijski diktati, politička kratkovida smućenost, da ne vide, koliko su duboko zaglavljeni u blatištu i magluštini prljavih političkih igara i bolesnih krojača naših života. Sa sudbinom malog čoveka poigravaju se ratna sreća, epidemije i more drugih zala. Kada izgovoriš mesto rođenja, krvotokom poteku neki daleki prostori, sparušena leta i tuđine u potkrovlju univerzalne tame. Biti bez prošlosti. Ni jedne senke nema na koju bi se moglo osloniti. Sve minule godine i stoleća smešteni su u razne prekrajanje i prekrojene istorijske knjige. Zar ni na koga

ne ličimo, do na same sebe? Predstoji nam samo skrpljena, napabirčena i nodostižna prošlost, traganje za identitetom, i nekin svojim privremenim prapočecima ogrnutim istorijskom kabanicom.